

**Státní
veterinární
správa**

**Výroční zpráva
Státní veterinární správy
za rok 2021**

Obsah

Slovo ústředního ředitele	3
O Státní veterinární správě	5
Legislativa	6
Veterinární hygiena a ochrana veřejného zdraví	9
Nákazy zvířat a ochrana jejich zdraví	16
Ochrana zvířat před týráním	21
Vztahy s EU a se třetími zeměmi	25
Interní audit a kontrola	34
Poskytování informací podle zákona	37
Hospodaření	38

Vážení přátelé,

publikace, kterou právě začínáte číst, každoročně mapuje to zásadní, co se v oblasti státního veterinárního dozoru v uplynulém roce událo. Loňský rok byl pro státní veterinární dozor v České republice jedním z nejnáročnějších v historii. Již druhým rokem po sobě jeho výkon výrazně komplikovala epidemie nákazy COVID-19. V důsledku toho meziročně klesl počet kontrol v některých oblastech, přesto se podařilo i v těchto složitých podmínkách zajistit všechny nezbytné úkoly. Veterinární inspektory s výjimkou krátké přestávky v průběhu léta výrazně zaměstnával rekordní počet ohnisek ptačí chřipky. V důsledku BREXITU výrazně narostlo množství zásilek veterinárního zboží odbavených pro vývoz do třetích zemí.

Oproti předcházejícímu roku došlo v ČR v roce 2021 k výraznému nárůstu počtu případů vysoce patogenní ptačí chřipky (HPAI) a to jak v chovech drůbeže, tak u volně žijících ptáků a ptáků v zajetí. Celkem bylo potvrzeno rekordních 48 ohnisek HPAI (47 v chovech drůbeže a 1 ohnisko u ptáků držených v zajetí) subtypů H5N8, a také H5N1 u něhož existuje riziko přenosu na člověka. Utraceno v ohniscích muselo být více než 330 000 kusů drůbeže a dalších ptáků. V případě, že by k rychlé likvidaci ohnisek a přijetí mimořádných veterinárních opatření v uzavřených pásmech okolo nich nedošlo, byly by ekonomické škody mnohem větší.

Jako pozitivní hodnotím také fakt, že se České republice loni podařilo udržet všechny ostatní v minulosti získané příznivé nakažové statusy. Vzhledem ke zhoršující se nakažové situaci zejména v Polsku a Německu a s tím spojeným rostoucím rizikem zavlečení afrického moru prasat (AMP) do ČR, byla v listopadu 2020 v části Ústeckého a Libereckého kraje vymezena oblast s intenzivním odlovem prasat divokých. Tato oblast se v závěru listopadu 2021 rozšířila podél celé hranice s Polskem na území dalších čtyř krajů. V období 16. 11. 2020 – 31. 12. 2021 bylo v celé oblasti s intenzivním odlovem uloveno a vyšetřeno více než 8 000 prasat, všechna vyšetření byla AMP negativní. V rámci celoplošného monitoringu bylo vyšetřeno v celé ČR více než 2 200 uhynulých prasat divokých a také 3 500 domácích prasat. Opět ve všech případech s negativním výsledkem. V loňském roce se podobně jako v roce 2020 na našem území nevyskytlo ani jediné ohnisko Newcastlekové choroby drůbeže.

Zásadní a dlouhodobou úlohou SVS je zajištění stálého dozoru na jatkách a tím zdravotní nezávadnosti masa a dalších živočišných produktů na domácím trhu. I v době nouzového stavu provádělo veterinární dozor na jatkách a zvěřinových závodech v celé ČR více než 400 veterinárních lékařů a veterinárních techniků. Ve srovnání s rokem 2020 zůstaly i díky tomu celkové porážky na českých jatkách na srovnatelné úrovni. Například u kuřat dokonce rostly.

Počet kontrol v oblasti potravin živočišného původu v loňském roce meziročně navzdory všem komplikacím klesl jen velmi mírně (zhruba o 4 %). Veterinární inspektori provedli v této oblasti zhruba 39 500 kontrol. V období před pandemií byl počet těchto kontrol zhruba o pětinu vyšší. Při plánování kontrol se SVS snaží zaměřit na opakovaně problematické subjekty, naopak podnikatele, kteří jsou dlouhodobě bezproblémoví, kontrolovat méně často.

Stále silnějším společenským tématem je problematika pohody zvířat neboli welfare. V roce 2021 provedli v této oblasti více než 6 500 kontrol, meziročně o 3 % méně. Pozitivní informací je skutečnost, že procento zjištěných závad v chovech hospodářských zvířat mírně meziročně kleslo z 21 % na 19 %, u zájmových zvířat zůstalo na předloňské úrovni 30 %. SVS dále na základě zjištění z kontrol postoupila obcím s rozšířenou působností celkem 476 podnětů vyplývajících z porušení předpisů v oblasti ochrany zvířat. V pěti nejzávažnějších případech předala Policii ČR podnět pro podezření ze spáchání trestného činu.

Neméně důležitá je úloha veterinárního dozoru při odbavování zásilek živých zvířat a živočišných produktů při vývozu. Za loňský rok veterinární inspektoři vydali a potvrdili po provedené veterinární kontrole více než 13 400 zásilek živých zvířat a živočišných produktů do třetích zemí, což je meziroční navýšení více než o pětinu. Tento nárůst souvisel zejména s novou povinností vydávat vývozní osvědčení na živá zvířata a zárodečné produkty vyvážené do Velké Británie, která opustila Evropskou unii. Zástupci SVS ve věci usnadňování vývozu živočišné produkce z ČR do třetích zemí vedou řadu dlouhodobých jednání se zahraničními partnery.

Pohraniční veterinární stanice na pražském Letišti Václava Havla v loňském roce odbavila téměř 800 zásilek veterinárního zboží, což bylo o více než desetinu vyšší množství než v roce 2020 a je to srovnatelný počet s „předcovidovými“ lety. Na rozdíl od přepravy osob, která oproti období před epidemií klesla několikanásobně, přepravu zvířat a živočišných produktů pandemie výrazněji nezasáhla. Zamítnutých a nevpustěných do země bylo 67 zásilek, což představuje významný nárůst proti roku 2020.

Kromě dlouhodobých priorit, mezi něž patří zachování příznivých nálezových statusů, zajištění dozoru nad nezávadností potravin a dozor nad dobrými životními podmínkami zvířat lze považovat za klíčové úkoly SVS v letošním roce maximální snahu o zabránění opětovného zavlečení AMP do ČR a také zabezpečení úkolů vyplývajících pro ČR z předsednictví Rady EU v druhém pololetí.

Závěrem bych velmi rád poděkoval kolegyním a kolegům za odvedenou práci, protože uplynulý rok zasažený pandemií byl skutečně velmi náročný. Děkuji také všem zástupcům partnerských organizací za vzájemnou spolupráci v pro nás všechny nelehké době.

MVDr. Zbyněk Semerád

ústřední ředitel

Státní veterinární správa (SVS) je organizací zřízenou na základě zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, jako správní úřad v resortu Ministerstva zemědělství (MZe) a nejvyšší orgán veterinární správy s celorepublikovou působností.

SVS tvoří Ústřední veterinární správa (ÚVS), krajské veterinární správy (KVS), které vykonávají svou působnost ve věcech veterinární péče na území, které je shodné s územím krajů podle ústavního zákona o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, a Městská veterinární správa v Praze (MěVS), která vykonává působnost krajské veterinární správy na území hlavního města Prahy. V čele SVS je ústřední ředitel, jmenovaný ministrem zemědělství.

V oblasti veterinární péče působí na území České republiky (ČR) ještě další orgán veterinární správy – Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (ÚSKVBL) se sídlem v Brně. Ústav provádí zejména správní činnost týkající se schvalování a použití veterinárních léčiv, sledování reziduí veterinárních přípravků v živočišných produktech a používání nepovolených látek u zvířat.

Mimo tuto soustavu orgánů veterinární správy jsou pro oblast veterinární laboratorní diagnostické činnosti zřízeny státní veterinární ústavy – Praha, Jihlava a Olomouc (SVÚ), jejichž činnost řídí a koordinuje také SVS.

Veterinární péče zahrnuje

- péči o zdraví zvířat a jeho ochranu, zejména předcházení vzniku a šíření onemocnění přenosných přímo nebo nepřímo mezi zvířaty vnímavých druhů a jiných onemocnění zvířat a jejich zdolávání, ochranu zdraví lidí před nemocemi přenosnými ze zvířat na člověka;
- péči o zdravotní nezávadnost živočišných produktů a krmiv a ochranu zdraví lidí před jeho poškozením nebo ohrožením živočišnými produkty;
- ochranu území ČR před zavlečením nálezů zvířat a nemocí přenosných ze zvířat na člověka a před dovozem zdravotně závadných živočišných produktů a krmiv ze zahraničí;
- ochranu životního prostředí před nepříznivými vlivy souvisejícími s chovem zvířat, výrobou a zpracováním živočišných produktů, jakož i ochranu zvířat a jejich produkce před riziky ze znečištěného životního prostředí;
- veterinární asanaci;
- dozor nad dodržováním povinností a požadavků stanovených právními předpisy a předpisy Evropské unie (EU) k zajištění výše uvedených úkolů (státní veterinární dozor). Při výkonu dozoru se zjišťují nedostatky, jejich příčiny a osoby za ně odpovědné. Zjištění se dále projednávají a podle potřeby se ukládají závazné pokyny, jakým způsobem a v jaké lhůtě mají být zjištěné nedostatky odstraněny. Následně se kontroluje jejich plnění;
- péči o pohodu zvířat – welfare.

Hlavním legislativním úkolem SVS v roce 2021 byly legislativní práce na novele veterinárního zákona.

Novela veterinárního zákona byla v lednu 2021 schválena vládou a postoupena k projednání Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, která návrh novely schválila v prvním čtení. Legislativní proces návrhu se však během 8. volebního období Poslanecké sněmovny nepodařilo dokončit. Vzhledem k tomu, že návrh novely veterinárního zákona je opatřením nutným k implementaci rozsáhlého balíku právních předpisů EU v oblasti ochrany zdraví zvířat, prevence a tlumení nákaz, obchodování s členskými státy a dovozu veterinárního zboží ze třetích zemí, byl legislativní proces návrhu znovu zahájen a v současné době jej opět projednává nově zvolená Poslanecká sněmovna. Schválení novely veterinárního zákona je potřebné také k zavedení a provozování informačního systému centrální evidence psů.

V roce 2021 SVS spolupracovala na tvorbě, přípravě a projednání v připomínkových řízeních návrhů těchto prováděcích právních předpisů:

- novela vyhlášky č. 128/2009 Sb., o přizpůsobení veterinárních a hygienických požadavků pro některé potravinářské podniky, v nichž se zachází se živočišnými produkty, ve znění pozdějších předpisů;
- vyhlášky o ochraně vybraných druhů šelem a lidoopů při chovu;
- vyhlášky o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování;
- vyhlášky o ochraně druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči;
- vyhlášky o stanovení druhů živočichů vyžadujících regulaci;
- vyhlášky o požadavcích na výstavbu.

SVS dále v roce 2021 zpracovala stanoviska k návrhům 33 právních předpisů, předaným Ministerstvem zemědělství v rámci připomínkových řízení.

SVS v rámci průběžného (měsíčního) systému sběru údajů z jednotlivých KVS o přehledu přestupkových řízení v roce 2021 uložila pokuty ve výši 21 587 850 Kč. Průměrná výše pokuty uložená v přestupkovém řízení činí 9 218 Kč.

Porovnáním s předcházejícím rokem došlo ke snížení počtu přestupků (o cca 800).

K 1. 1. 2021 bylo evidováno celkem 6981 provozoven pod státním veterinárním dozorem. V průběhu roku došlo ke zvýšení tohoto počtu na 7464. Údaj se týká provozů zařazených na uveřejňovaných seznamech. Od roku 2015 vykonává SVS dozor i nad manipulací se surovinami živočišného původu v provozovnách společného stravování (restaurace apod.). Inspektoři postupně navštěvují tyto provozovny, a pokud v nich dochází k manipulaci zejména s čerstvým masem, případně dalšími surovinami živočišného původu, zařazují je do evidovaných provozů, ve kterých bude i nadále vykonáván pravidelný veterinární dozor. Takto bylo převzato k 1. 1. 2021 celkem 19789 provozoven a k 1. 1. 2022 již 19861 provozoven.

Lze konstatovat, že na konci roku 2021 byl počet provozů schválených podle nařízení EP a Rady (ES) č. 853/2004 vyšší o 134, počet registrovaných maloobchodních zařízení se zvýšil o 354. Do maloobchodního sektoru spadají podle hygienického balíčku i restaurace. Ty jsou SVS pouze evidovány, registraci provádí Orgán ochrany veřejného zdraví, nicméně pokud je SVS přebírá pod svůj dozor, je třeba je rovněž započítat. Takto započítané restaurace zvýšily počet maloobchodních provozů pod dozorem SVS o 72.

Dalšími dozorovanými subjekty jsou osoby podílející se na obchodování a přepravci. Takových dozoruje SVS téměř 4600. Počet těchto subjektů v porovnání s rokem 2020 vzrostl o 12 %.

V roce 2021 bylo plánováno v dozorovaných provozech celkem 22617 kontrolních akcí dle jednotlivých zveřejňovaných seznamů. Skutečně bylo v rámci plnění plánu provedeno 18266 akcí. V 301 provozech došlo k navýšení plánované doporučené frekvence kontrol na základě analýzy rizika, s přihlédnutím k požadavkům článku 9 nařízení EP a Rady (EU) 2017/625. V souladu s metodikou SVS byla v 561 provozech naopak frekvence snížena. Snížení stanovené frekvence se připouští například u sezonně provozovaných subjektů nebo v provozech, které dlouhodobě vykazují nízký počet porušení legislativy. Z uvedeného počtu plánovaných akcí bylo vykázáno 267 akcí alespoň s jednou závadou. Akcí mimo plán navazujících na došetření závad, mimořádných kontrol a kontrol v subjektech nezařazených na uveřejňovaných seznamech bylo 21693 a z toho akcí s alespoň jednou závadou 767. Zpravidla je při plánovaných akcích zjišťován menší počet závad než při akcích neplánovaných. Neplánované akce jsou obvykle důsledkem dříve zjištěných nedostatků a jsou zaměřené cíleně na určitý okruh závad.

Kontrol potravin nesoucích značku kvality KLASA bylo provedeno 65; bylo zjištěno jedno porušení pravidel pro používání přidělené značky KLASA. V roce 2021 pokračovala kontrola subjektů podnikajících v režimu EKO-BIO, tedy podniků, které produkují potraviny v biokvalitě s označením BIO. V rámci těchto kontrol nebylo shledáno porušení legislativy v oblasti podmínek pro produkci potravin v režimu BIO. Celkem SVS provedla v roce 2021 takto zaměřených kontrol 50.

Nedílnou součástí dozoru je i kontrola zásilek, které opouštějí území ČR. A to jak do jiných členských států, tak do třetích zemí. Vzhledem k tomu, že zásilky do třetích zemí musí být doprovázeny veterinárním osvědčením, zásilka musí být vždy zkontrolována; těchto kontrol bylo v loňském roce 7120.

Mezi neplánované kontroly patří i kontroly zásilek v místech určení tak, jak je to běžné, na základě povinného hlášení. Těchto kontrol bylo 5 859, včetně kontrol zásilek ve spolupráci s Celní správou ČR či Policií ČR. Závada se při nich vyskytla ve 156 případech. Posouzeno bylo přes 74 500 tun zboží a z toho bylo jako nepoživatelné neškodně odstraněno přes 18,7 tun. Uvedená čísla nezahrnují vejce, která jsou vykazována v kusech. Posouzeno bylo téměř 14,3 milionů kusů vajec a všechna byla propuštěna na trh.

V roce 2021 se v důsledku pandemie COVID-19 a nařízených opatření nepodařilo splnit plánované počty kontrol. Plány byly splněny na téměř 81 %. Nejvýraznější pokles provedených kontrol oproti kontrolám plánovaným byl zaznamenán v oblasti veřejného stravování (restaurace).

V roce 2021 proběhly 2 mimořádné kontrolní akce:

1) Vyšetřování počáteční/pokračovací kojenecké výživy a příkrmů pro kojence a malé děti (KDV) v roce 2021

Akce probíhala od 1. 1. do 31. 12. 2021. Cílem akce bylo prověřit dodržování legislativních požadavků na KDV především na kontaminanty jako jsou pesticidy, těžké kovy, mykotoxiny a jiné toxikologicky významné látky.

Celkem bylo odebráno 36 vzorků KDV s přídavkem živočišných produktů ze tří výrobních závodů.

Všechny koncentrace reziduí vzorků vyhověly limitům (MRL, ML a AL) dle platné legislativy. V některých vzorcích byla nalezena rezidua na měřitelných hladinách: PAH, některé kongenery PCB, arzén, cín, kadmium, olovo, rtuť, chrysen a dusičnany. Tyto naměřené hodnoty byly však nižší než legislativou dané limity.

2) Pesticidy 2021

Akce probíhala od 1. 7. do 31. 12. 2021. Bylo odebráno celkem 118 vzorků, z toho 12 vzorků pocházelo z hospodářství v ekologickém režimu. Vzorky vyhověly maximálním reziduálním limitům (MRL) dle nařízení EP a Rady (ES) č. 396/2005. V některých vzorcích byla nalezena rezidua na hladinách vyšších, než mez kvantifikace (LOQ), tyto naměřené hodnoty byly však nižší než MRL. Jednalo se o tyto pesticidy:

- DDT a jeho degradační produkt 4,4'-DDE (20×)
- hexachlorbenzen /HCB/ (11×)
- glyfosát (1x)

Ostatní pesticidy, včetně výše vyjmenovaných, ve všech ostatních vzorcích byly pod mezí kvantifikace (LOQ).

Úřední veterinární prohlídka

V rámci stálého veterinárního dozoru musí být všechna na jatkách poražená zvířata povinně prohlédnuta úředním veterinárním lékařem. V roce 2021 provedli veterinární inspektoři veterinární prohlídku před a po poražení u 2 649 137 kusů velkých jatečných zvířat. Z tohoto počtu bylo prohlédnuto 243 890 dospělého skotu, 7 944 telat, 2 386 289 prasat, 9 855 ovcí a jehňat, 1 082 koz a kůzlat a 77 koní a hříbat.

U drůbeže byl proti roku 2020 mírný nárůst porážek se sníženým podílem porážky kachen a hus. Hrabavé drůbeže bylo v roce 2021 prohlédnuto celkem 124 205 775 kusů. Krůt bylo prohlédnuto 175 658 kusů. Vodní drůbeže bylo prohlédnuto 3 743 166 kusů. U poražených králíků nastal proti roku 2020 nárůst porážek, bylo prohlédnuto 773 280 kusů. Běžců bylo prohlédnuto proti roku 2020 o 50 % více a to 1 259 kusů. Farmové zvěře bylo prohlédnuto proti roku 2020 o 35 % více, celkem 3 532 kusů.

Jako nevhodných pro lidskou spotřebu bylo vyřazeno 37 768 kusů velkých jatečných zvířat, 1 811 885 kusů drůbeže celkem, 6 619 kusů králíků a 6 kusů farmové zvěře.

Kontroly klasifikace jatečně upravených těl

V roce 2021 provedli veterinární inspektoři 327 kontrol v 45 jatečných provozech porázejících skot a zkontrolovali 8 062 jatečně upravených těl (JUT) skotu. Průměrná chybovost klasifikace skotu byla 4,98 %. U 243 JUT byla zjištěna chybná obchodní úprava, v 74 případech chybné označení.

Ve 37 podnicích porázejících prasata bylo provedeno 283 kontrol, zkontrolováno bylo 14 814 JUT prasat a chybovost klasifikace byla 6,67 %. Ve 100 případech byla zjištěna chybná obchodní úprava JUT a u 45 JUT prasat chybné označení.

Zjištěná chybovost je zcela v toleranci, která je daná metodikou, proto nebylo nutné zahajovat žádná správní řízení.

Veterinární asanace a kontrola krmiv

SVS kromě potravinářských podniků dozoruje rovněž osoby nebo podniky, které manipulují s vedlejšími produkty živočišného původu (VŽP) nebo získanými produkty (ZP). Mezi ně patří například kafilerie, spalovny, výrobci krmiv pro zvířata v zájmových chovech, výrobci organických hnojiv, bionafty a jiných technických produktů ze živočišných tuků, preparátů, producenti včelích produktů neurčených k lidské spotřebě (mezistěny, vosk), bioplynové stanice a kompostárny, přepravci, obchodníci a další subjekty. SVS zároveň dozoruje osoby s povolením pro výkon speciální ochranné dezinfekce,

dezinfekce a deratizace (DDD) v potravinářských a zemědělských podnicích nebo osoby s povolením pro odchyt toulavých a opuštěných zvířat.

Úřední kontroly

V roce 2021 bylo provedeno nejméně 1 558 kontrol zaměřených na dodržování legislativy v oblasti VŽP, krmiv a veterinární asanace (DDD). Z uvedeného množství provedených kontrol bylo 1 228 kontrol plánovaných. Zbýlých 330 neplánovaných kontrol bylo provedeno na základě podnětu nebo z jiného důvodu.

Celkem bylo zkontrolováno 1 103 schválených nebo registrovaných subjektů.

Porušení platných předpisů bylo zjištěno u 34 subjektů. Ve 24 případech (subjektech) byla za porušení uložena sankce, jejichž celková výše za rok 2021 činí 303 840 Kč.

Z 24 sankcionovaných subjektů byly dva, které v průběhu roku 2021 dostaly pokutu hned dvakrát.

Vyhodnocení úředních kontrol za rok 2021 v oblasti VŽP

Celkový počet úředních kontrol	Počet zkontrolovaných subjektů	Počet subjektů s porušením předpisů	Počet subjektů s uloženou pokutou
1 558	1 103	34	24

Nejčastěji kontrolované subjekty v roce 2021 v oblasti VŽP		
Kategorie subjektu	Počet subjektů	Počet kontrol (celkem)
Zpracovatelský závod	16	124
Výroba krmiv pro zvířata v zájmovém chovu	123	254
Bioplynová stanice	69	81
Kompostárna	24	25
Spalovna/spoluspalovna/spalovna pro energetické účely	39	45
Závod pro mezizpracování/sklad VŽP	81	125
Závod pro skladování ZP	80	123
Závod pro technické zpracování VŽP/ZP (mimo krmiva)	78	108
Uživatel VŽP dle výjimky článku 17/18	198	229
Sběrné středisko VŽP	32	37
Chov hospodářských zvířat – nakládání s VŽP	46	70
Křížové kontroly zásilek VŽP/ZP	21	47

Subjekty s uloženou pokoutou			
KVS	Kategorie subjektu	Počet subjektů	Výše pokuty
T	Bioplynová stanice	1	3 000 Kč
U	Chov hospodářských zvířat	4	45 000 Kč
L	Chov hospodářských zvířat	5	10 000 Kč
B	Katastrální území obce – asanace	1	1 000 Kč
E	Katastrální území obce – asanace	1	2 000 Kč
Z	Katastrální území obce – asanace	1	5 000 Kč
T	Katastrální území obce – asanace	1	1 000 Kč
P	Závod pro technické zpracování VŽP/ZP	1	1 000 Kč
P	Zpracovatelský závod	1	20 000 Kč
E	Zpracovatelský závod	1	27 840 Kč
P	Výroba krmiv pro zvířata v zájmovém chovu	1	10 000 Kč
S	Výroba krmiv pro zvířata v zájmovém chovu	1 (2 pokuty)	20 000 Kč
M	Výroba krmiv pro zvířata v zájmovém chovu	1 (2 pokuty)	25 000 Kč
H	Výroba krmiv pro zvířata v zájmovém chovu	1	80 000 Kč
C	Výroba krmiv pro zvířata v zájmovém chovu	1	40 000 Kč
T	Výroba krmiv pro zvířata v zájmovém chovu	1	8 000 Kč
E	Výroba krmiv pro zvířata v zájmovém chovu	1	5 000 Kč

Asanace

V 2021 bylo v ČR vyprodukováno a následně zpracováno cca 605 000 tun VŽP, což v porovnání s rokem 2020 představuje pokles o více než 60 000 tun, tedy o 9 %. Pokles produkce VŽP v roce 2021 je možné zaznamenat i v porovnání s rokem 2019, kdy bylo vyprodukováno cca 619 000 tun VŽP.

Největší podíl z vyprodukovaného množství, jako každý rok, tvořila syrovátka a mléčné výrobky již neurčené pro lidskou spotřebu (318 000 tun), které jsou využívány ke krmným účelům. V důsledku pandemie COVID-19 a dramatického omezení cestovního ruchu v roce 2021 druhým rokem po sobě kleslo množství kuchyňského odpadu z mezinárodní dopravy – v porovnání s před pandemickým rokem 2019 se jedná o pokles o 88 %.

Uhynulá zvířata z celkového množství vyprodukovaného VŽP tvořila pouze 6 % (36 000 tun), z čehož cca 42 % představoval uhynulý skot (15 000 tun).

Monitoring reziduí a kontaminantů (cizorodých látek)

V roce 2021 zajistila Státní veterinární správa v laboratořích státních veterinárních ústavů a Ústavu pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv celkem 95 181 vyšetření na obsah reziduí a kontaminantů (o 2 220 vyšetření více než v roce 2020). Zastoupení nevyhovujících nálezů bylo celkem 0,04 %, což je v porovnání s předcházejícím rokem (v roce 2020 – 0,05 %) mírné snížení. Úřední veterinární lékaři provedli odběr vzorků od 1 166 kusů skotu včetně telat, od 1 490 prasat, 812 kusů drůbeže, 224 sladkovodních ryb, 145 kusů lovné zvěře, 58 kusů zvěře chované na farmách a od 61 ovcí a koz. Pro laboratorní analýzy bylo dále odebráno 331 vzorků syrového mléka (kravské, ovčí, kozí), 226 vzorků vajec, 139 vzorků medu, dále desítky vzorků potravin (masných, mléčných, rybích a vaječných výrobků), krmiv pro hospodářská zvířata a vod k napájení zvířat, případně vod z chovných nádrží akvakultury. V průběhu roku 2021 nebyl žádný případ zjištění nevyhovujícího výsledku v rámci monitoringu reziduí a kontaminantů důvodem pro hlášení do systému rychlého varování pro potraviny a krmiva (RASFF). Počty plánovaných odběrů vzorků a rozsahy provedených chemických vyšetření nebyly ovlivněny nepříznivými důsledky pandemie COVID-19, stejně jako v roce 2020 (druhý rok trvání pandemie).

Monitoring zoonóz a původců zoonóz

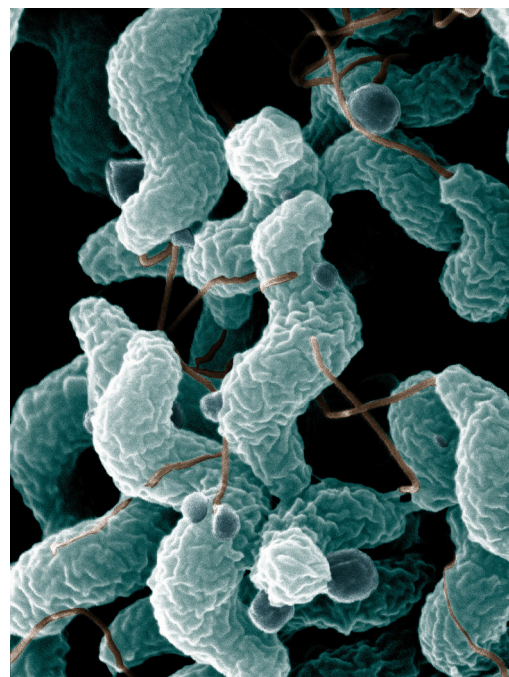
Sledování zoonóz, původců zoonóz a komenzálních bakterií bylo v roce 2021 prováděno na základě Metodického návodu SVS č. 1/2014, který stanovuje pravidla pro pravidelné mikrobiologické vyšetření původců zoonóz prováděné veterinárním dozorem v podnicích podle vyhlášky č. 356/2004 Sb., o sledování (monitoringu) zoonóz a původců zoonóz.

V souvislosti se zrušením rozhodnutí Komise 2013/652/EU od 1. 1. 2021 a nahrazením rozhodnutím Komise 2020/1729, došlo ke změnám v monitoringu zoonóz a ve sledování antimikrobiální rezistence

Monitoring zoonóz byl prováděn u jatečně upravených těl skotu (*Salmonella* spp., shigatoxin produkující *E. coli*), prasat (*Salmonella* spp., shigatoxin produkující *E. coli*, komenzální *E. coli*, *Campylobacter* spp. a enzymy produkující *E. coli*), brojlerů (*Salmonella* spp.) a krůt (*Salmonella* spp.). Dle nařízení 627/2019 byly do monitoringu zařazeny ovce, kozy a koně (*Salmonella* spp.).

Vzorky byly odebírány na předem určených jatkách. Dále byly odebírány vzorky v maloobchodní síti (hovězí a vepřové maso) pro účely vyšetření enzymy produkující *E. coli*.

Na přítomnost původce zoonóz *Salmonella* spp. byla odebírána kůže z krku brojlerů (1 015 vzorků) a krůt (400 vzorků).

U skotu (3958 vzorků), prasat (4405 vzorků), ovcí (395 vzorků), koz (75 vzorků) a koní (9 vzorků) byly prováděny stěry z jatečně upravených těl pomocí abrazivní houbičky. Nově byly odebírány vzorky z obsahu slepých střev výkrmových prasat (321 vzorků). V odebraných vzorcích jatečně upravených těl bylo salmonela pozitivních 0,23 % u skotu, 0,79 % u prasat, 6,62 % u brojlerů a 0,75 % u krůt. Z obsahu slepých střev prasat byla v 6,54 % vzorků detekována salmonela.

Na přítomnost původce zoonóz *Campylobacter* spp. byla na jatkách odebírána slepá střeva prasat. Celkem bylo vyšetřeno 277 vzorků. Ve 218 vzorcích byl detekován *Campylobacter coli*, ve 4 vzorcích *Campylobacter jejuni*, dále byl ve 4 vzorcích detekován *Campylobacter coli* a *Campylobacter jejuni* současně a ve 3 vzorcích byl zjištěn *Campylobacter lanienae*.

Na přítomnost bakterie *Escherichia coli* byly odebírány vzorky slepých střev prasat. Celkem byly ve 189 případech izolovány kmeny *E. coli*, u kterých byla dále sledována antimikrobiální rezistence v souladu s prováděcím rozhodnutím Komise 2020/1729. Pro účely vyšetření enzymy produkující *E. coli*, tj. *E. coli* produkující ESBL nebo AmpC nebo karbapenemázu – enzymy zajišťující rezistenci vůči beta-laktamovým antibiotikům, bylo odebráno celkem 294 vzorků čerstvého hovězího masa, 297 vzorků čerstvého vepřového masa a 317 vzorků slepých střev prasat. Z hovězího masa bylo provedeno 32 izolací, z vepřového masa 26 izolací a ze slepých střev prasat 159 izolací.

Monitoring salmonel v krmivech pro hospodářská zvířata

V roce 2021 pokračoval pravidelný monitoring kontroly zdravotní nezávadnosti krmiv pro hospodářská zvířata v rámci kterého je vyšetřováno krmivo na přítomnost salmonel. Místem odběru vzorků krmiva jsou výrobní kompletních krmných směsí nebo přímo hospodářství s chovem drůbeže nebo prasat.

Celkem bylo odebráno 583 vzorků krmiva a v žádném z nich se nepotvrdila přítomnost salmonel. V roce 2020 bylo odebráno 559 vzorků, z čehož jeden vzorek byl pozitivní.

Z dosavadních výsledků monitoringu salmonel v krmivech pro hospodářská zvířata lze pozorovat vysokou hygienickou úroveň výroby a manipulaci s krmivy v ČR.

Kontrola zdravotní nezávadnosti krmiv – monitoring salmonel na hospodářstvích

	Brojleři	Krůty	Nosnice	Reprodukční chovy	Prasata	Celkem
Počet hosp.	91	48	78	88	149	454*
Počet vzorků	93	53	82	91	157	476

Kontrola zdravotní nezávadnosti krmiv – monitoring salmonel ve výrobnách krmiv (VKS)

	Krmná směs (KS) pro drůbež	KS pro prasata	KS pro skot	KS ostatní	Celkem
Počet VKS	25	32	12	0	69*
Počet vzorků	47	44	16	0	107

* na některých hospodářstvích nebo ve výrobnách KS bylo odebráno vícero vzorků pro různé druhy zvířat, proto je celkový součet nižší, než součet všech hospodářství nebo výroben KS, kde byl proveden odběr vzorku.

Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva (RASFF) a systém pro správní pomoc a spolupráci (AACS)

SVS řešila v roce 2021 celkem 123 případů notifikací ze systému RASFF, přičemž převažovala přijatá oznámení nad odeslanými. Nejvíce notifikací se týkalo salmonel v drůbežím masu (73 případů), přičemž maso bylo v 97 % původem z Polska nebo v Polsku zpracováno.

Zastoupení komodit v rámci nevyhovujících notifikací RASFF

Komodita	Počet případů	%
drůbež a drůbeží výrobky	76	62 %
maso, masné polotovary a výrobky (vyjma drůbeže)	16	13 %
ryby a koryši a výrobky z nich	10	8 %
krmiva	9	7 %
mléko a mléčné výrobky	9	7 %
ostatní (koření)	3	2 %

Systém AACS má dva podsystémy: AAC-FF, který slouží k notifikaci případů podvodů a falšování v oblasti potravin a krmiv a AAC-AA, který slouží pro hlášení obecných nevyhovujících zjištění a správní pomoc a spolupráci mezi členskými státy EU. V rámci tohoto systému řešila SVS v roce 2021 celkem 50 případů (22 případů v AAC-FF a 28 případů AAC-AA). Předmětem šetření byla nejčastěji zvířata v zájmovém chovu, hospodářská zvířata a z potravin živočišného původu maso a masné výrobky a produkty rybolovu. U živých zvířat se jednalo o padělané doklady, ilegální dovoz a jiné chyby v identifikaci zvířat. U živočišných produktů o chyby ve značení a složení či mikrobiální kontaminaci.

Zastoupení komodit v notifikacích řešených v rámci systému AAC-FF a AAC-AA

Komodita	Počet případů	%
maso a masné výrobky	10	36 %
produkty rybolovu	7	25 %
mléko a mléčné výrobky	4	14 %
med	3	11 %
hmyz	3	11 %
zvířata v zájmovém chovu	13	46 %
hospodářská zvířata	10	36 %

Nákazy zvířat a ochrana jejich zdraví

Hlavním cílem činnosti SVS v oblasti zdraví zvířat v roce 2021 bylo udržení příznivé nálezové situace, ochrana území před zavlečením nákaz, které by mohly znamenat riziko pro člověka (zoonóza), nebo pro zdraví zvířat, a v případě výskytu těchto nákaz přijetí opatření k zamezení šíření těchto nákaz. K dosažení tohoto cíle jsme se zaměřili především na monitoring nákaz v chovech zvířat, kontroly přesunů zvířat a provádění preventivních opatření v chovech zvířat.

V roce 2021 bylo potvrzeno 47 ohnisek HPAI v chovech drůbeže, z toho 30 ohnisek v malochovech a 17 ohnisek v komerčních chovech drůbeže (12 ohnisek v hospodářstvích s chovem kachen, 2 ohniska v hospodářstvích s chovem nosnic pro produkci konzumních vajec, 2 ohniska v hospodářstvích s chovem hus a 1 ohnisko ve farmovém chovu bažantů). Jednalo se o subtypy HPAI H5N8 (v 1. polovině roku 2021) a H5N1 (v 2. polovině roku 2021). Ohniska se nacházela v 10 krajích ČR (nejvíce v kraji Středočeském, Královéhradeckém a Jihočeském). U ptáků držených v zajetí bylo potvrzeno 1 ohnisko HPAI subtypu H5N8. U volně žijících ptáků bylo pozitivně vyšetřeno na HPAI subtypů H5N8, H5N5 a H5N1 celkem 79 ks těchto ptáků (51 labutí velkých, 19 volavek, 7 kachen divokých, 1 husa velká a 1 čáp bílý).

V ČR bylo v roce 2021 potvrzeno také 1 ohnisko LPAI subtypu H5N1 a to v komerčním chovu drůbeže v Kraji Vysočina.

V souvislosti s výskytem AMP na našem území v předchozích letech pokračoval pasivní monitoring této nebezpečné nákazy jak u prasat divokých, tak i v chovech domácích prasat. Všechna vyšetření provedená v průběhu celého roku 2021 byla negativní na AMP. Platí tak, že poslední pozitivní případy AMP u prasat divokých byly diagnostikovány v dubnu 2018 a celkový počet případů AMP zůstal na konečném čísle 230 pozitivních prasat divokých. AMP nebyl zjištěn u domácích prasat.

Dne 12. 3. 2019 tak ČR znovu získala od Evropské komise status země prosté AMP a následně byl ČR 19. 4. 2019 uznán stejný status ze strany Světové organizace pro zdraví zvířat (OIE).

Přesto jsou nadále na celém území ČR v rámci pasivního monitoringu vyšetřována všechna nalezená uhynulá prasata divoká včetně prasat sražených dopravním prostředkem a pokračuje i vyšetřování domácích prasat v indikovaných případech (prasnice po zmetání, hromadné úhyny, podezření).

V reakci na nepříznivou nálezovou situaci výskytu AMP v Polsku a jeho zavlečení do Německa v září 2020, Státní veterinární správa jako preventivní opatření vymezila s platností od 16. 11. 2020 oblast s intenzivním odlovem prasat divokých v části Libereckého a Ústeckého kraje. Vzhledem k neustále se zhoršující nálezové situaci v Polsku Státní veterinární správa s platností od 30. 11. 2021 rozšířila oblast s intenzivním odlovem prasat divokých o příhraniční oblasti Královéhradeckého, Pardubického, Olomouckého a Moravskoslezského kraje podél celé hranice s Polskem. V této oblasti je nařízen intenzivní lov prasat divokých a všechna ulovená prasata divoká jsou zde vyšetřována na AMP.

V roce 2021 plnila ČR kritéria pro status země prosté vztekliny, tuberkulózy skotu, brucelózy a leukózy skotu, brucelózy ovcí a koz, infekční anémie lososovitých ryb, Aujeszkyho choroby prasat v chovech domácích prasat, slintavky a kulhavky, moru malých přežvýkavců, afrického moru koní, afrického moru prasat, klasického moru prasat, infekční bovinní rinotracheitidy a rovněž status země se zanedbatelným

rizikem bovinní spongiformní encefalopatie (BSE). Tyto statusy uděluje Evropská komise, nebo OIE, a jsou zásadní pro chovatele, kteří vyvážejí zvířata a živočišné produkty.

V roce 2021 pokračovaly programy pro tlumení a eradikaci některých nákaz. Jednalo se o Národní program pro tlumení salmonel v chovech drůbeže, monitoring a eradikace transmisivní spongiformní encefalopatie (TSE) u skotu, ovcí a koz. Rovněž pokračoval aktivní monitoring ptačí chřipky v chovech drůbeže i u volně žijících ptáků, monitoring nebezpečných nákaz ryb a monitoring katarální horečky ovcí.

Programy tlumení salmonel v chovech kura domácího a krůt jsou zaměřeny na tlumení sérotypů salmonel, které mají dopad na veřejné zdraví. Nejde zde o zdravotní stav ptáků, ale o možné riziko kontaminace finálních produktů a ohrožení zdraví spotřebitele. Programy představují komplex opatření, která mají několik základních pilířů. Jsou to biologická bezpečnost v chovu, monitoring, vakcinace a opatření v případě výskytu salmonel. Biologická bezpečnost na hospodářství s drůbeží zahrnuje sanitační a zoohygienická pravidla a další způsoby prevence zavlečení a šíření patogenů prostřednictvím materiálů, osob, zvířat a vozidel. Zásadním opatřením biologické bezpečnosti je v rámci programů tlumení salmonel povinné zpracování a dodržování sanitačního programu, který zahrnuje plány deratizace a dezinfekce, pravidla pro očistu a dezinfekci všech prostor, technologie i nářadí prováděné v rámci každodenního běžného provozu farmy a mezi turnusy.

Monitoring je v rámci programů založen na pravidelném sledování výskytu salmonel v prostředí chovu. Jde o bakteriologické vyšetření vzorků trusu, které jsou odebírány podle harmonogramů stanovených pro jednotlivé kategorie drůbeže evropskou legislativou. Pro účely vyhodnocení výsledků monitoringu se zvláště stanovuje pro jednotlivé kategorie drůbeže zahrnuté v programu kromě celkové prevalence *Salmonella* spp. rovněž prevalence tzv. „sledovaných sérotypů“ salmonel. Jde o sérotypy s významem pro lidské zdraví. Pro programy ve výkrmech a chovech nosnic pro produkci konzumních vajec jsou sledovanými sérotypy *Salmonella* Enteritidis a *Salmonella* Typhimurium, pro reprodukční chovy kura domácího do sledovaných sérotypů patří navíc ještě *Salmonella* Infantis, *Salmonella* Hadar a *Salmonella* Virchow. Pro tyto sledované sérotypy jsou evropskou legislativou určeny hodnoty prevalence (tzv. cíle), kterých má být dosaženo, a které mají být udrženy.

V rodičovských chovech kura domácího nebyl v roce 2021 potvrzen výskyt *Salmonella* spp.

V chovech nosnic s produkcí konzumních vajec byl výskyt salmonel v roce 2021 vyšší v porovnání s rokem 2020. Celkem 19 hejn v 11 chovech bylo pozitivních na sledované sérotypy, konkrétně na *Salmonella* Typhimurium 6 hejn, na *Salmonella* Enteritidis 13 hejn.

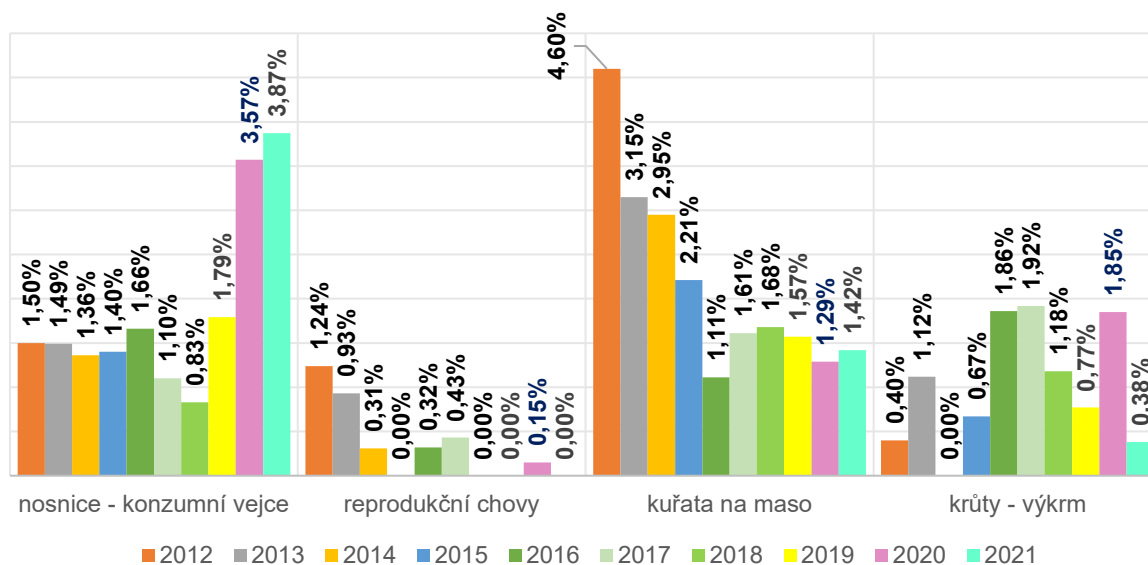
V chovech kuřat na maso se mírně zvýšil výskyt sledovaných sérotypů i celkové procento hejn pozitivních na *Salmonella* spp. V pozitivních 97 hejnech stále dominuje *Salmonella* Enteritidis, která byla detekována v 65 hejnech ve 28 chovech, v jednom chovu bylo 5 hejn pozitivních na *Salmonella* Typhimurium.

V chovech krůt na výkrm se v loňském roce snížil výskyt *Salmonella* spp. Pouze jedno hejno bylo pozitivní na *Salmonella* Enteritidis a jedno hejno na *Salmonella* Kentucky.

Nákazy zvířat a ochrana jejich zdraví

ČR v roce 2021 splnila cíle stanovené evropskou legislativou v rodičovských chovech a v chovech krůt na výkrm.

Procento hejn pozitivních na sledované sérotypy salmonel v letech 2012-2021

Mezi nebezpečné zoonózy patří i tularémie. V letech 2011-2018 byli v rámci pasivního monitoringu na celém území ČR cíleně vyšetřováni všichni uhynulí a ulovení zajíci, u kterých bylo vysloveno podezření na tuto nákazu. Zároveň byl prováděn i plošný aktivní monitoring, v rámci kterého byli vyšetřováni tři ulovení zajíci na 100 km² metodou pomalé aglutinace na výskyt protilátek. Tularémie je charakteristická přírodní ohniskovostí a její výskyt je charakteristický pro určité lokality. Cílem monitoringu bylo určení rizikových oblastí. Od roku 2011 je situace u této nemoci ustálená bez výrazných změn, proto byl aktivní monitoring ukončen k 31. 12. 2018. Od roku 2019 pokračuje již jen pasivní monitoring – vyšetřování všech uhynulých zajíců a ulovených zajíců, u kterých bylo vysloveno podezření na tuto nákazu. Informace o míře rizika v konkrétních lokalitách byly nadále předávány mysliveckým sdružením a krajským hygienickým stanicím. V roce 2021 z celkového počtu 34 vyšetřených uhynulých a ulovených podezřelých zajíců byla tularémie potvrzena u 4 vyšetřených vzorků.

Nebezpečným parazitem pro člověka je *Trichinella spiralis*, jejíž vývojová stadia se mohou vyskytovat v masě praset divokých. Proto je prováděno vyšetřování všech ulovených praset divokých na přítomnost tohoto parazita. V roce 2021 byly zaznamenány 2 pozitivní nálezy – jednalo se o 2 kusy divokých praset dovezených z Polska do zvěřinového závodu v Karlovarském kraji.

Počet vyšetření vzorků prasat divokých vyšetřovaných na trichinelózu podle jednotlivých let

Vyšetření prasat divokých na trichinelózu	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet vyšetřených	126 098	185 042	163 548	232 025	148 611	237 488	182 091	232 358
Počet pozitivních	0	0	4	1	4*	1	0	2**

* tři ze čtyř pozitivních případů v roce 2018 byly diagnostikovány u prasat divokých ulovených a dovezených do ČR z Maďarska

** oba pozitivní nálezy v roce 2021 byly zjištěny u prasat divokých ulovených a dovezených z Polska

S cílem spolehlivě definovat rizikové oblasti bylo sledování výskytu *Trichinella* spp. rozšířeno i na vyšetření lišek a psíků mývalovitých. Za rok 2021 bylo takto vyšetřeno celkem 2 758 lišek, přičemž pozitivní výsledek byl zaznamenán v celkem čtrnácti případech.

V roce 2016 byl zahájen monitoring alveokokózy u lišek, který pokračoval i v roce 2021. Onemocnění způsobované tasemnicí *Alveococcus multilocularis*, jejímž hlavním hostitelem je v Evropě liška obecná, je přenosné i na člověka. U něj se po nakažení vyvíjí mezihostitelské stádium, napadající především játra, ale i plíce a jiné orgány. Vyšetřovány byly čtyři lišky nebo psíci mývalovití na 100 km², celkem bylo v roce 2021 vyšetřeno 2 758 vzorků, z nichž bylo 645 pozitivních.

Vzteklina je virové onemocnění teplokrevných živočichů, včetně člověka, které napadá nervový systém a končí vždy smrtí. Poslední případ vztekliny byl v ČR zaznamenán u lišky v dubnu roku 2002. Riziko zavlečení nákazy na naše území však stále existuje, zejména vzhledem k nálezové situaci v Polsku, proto stále pokračuje monitoring zahrnující vyšetření čtyř lišek nebo psíků mývalovitých na 100 km². Za rok 2021 bylo laboratorně vyšetřeno celkem 2 843 volně žijících zvířat, z toho 2 794 lišek, všechna vyšetření byla negativní. Nadále platí povinnost vakcinovat psy starší tří měsíců a nadále platí pro chovatele povinnost předvést zvíře, které poranilo člověka, ke klinickému vyšetření veterinárním lékařem, a to první a pátý den po poranění. Za rok 2021 bylo klinicky vyšetřeno veterinárními lékaři více než 1 660 zvířat, která poranila člověka. Ani v těchto případech nebyl zjištěn žádný pozitivní případ onemocnění vzteklinou.

V roce 2021 byla potvrzena 2 ohniska virové hemoragické septikémie (VHS) v chovech pstruhů v Moravskoslezském a Královéhradeckém kraji a 6 ohnisek herpesvirózy koi (KHV) v chovech kaprů v Pardubickém, Jihočeském, Karlovarském, Středočeském kraji a také v Kraji Vysočina).

Nejčastějším zdravotním problémem českých včelstev je mor včelího plodu (MVP). V roce 2021 bylo v České republice potvrzeno celkem 63 ohnisek moru včelího plodu. Ve srovnání s předchozím rokem

Nákazy zvířat a ochrana jejich zdraví

jde o pokles v počtu nově vyhlášených ohnisek za rok. V roce 2021 byl zaznamenán nejvyšší počet ohnisek v kraji Zlínském a Moravskoslezském.

V minulém roce byl na stanovištích včel v Libereckém kraji prokázán výskyt hniloby včelího plodu. Celkem byla za rok 2021 vyhlášena 4 ohniska hniloby včelího plodu, všechny případy nákazy se vyskytly v okrese Trutnov.

Případů úhynů včel hlášených jako podezření na otravu přípravky na ochranu rostlin bylo v roce 2021 celkem 8; pouze u jednoho z těchto případů byla potvrzena souvislost mezi úhynem včel a aplikací přípravku na ochranu rostlin.

Kromě vlastního sledování výskytu nálezů a jejich původců byly v chovech hospodářských zvířat v roce 2021 prováděny kontroly zaměřené na dodržování požadavků legislativy v oblasti zdraví zvířat (biologická bezpečnost, léčiva, kontroly podmíněnosti, včelaři, ryby, zásilky zvířat, svody a další), bylo provedeno 5734 kontrol z toho 6,85 % se závadami.

Řada kontrol byla rovněž provedena na základě vyslovení podezření na nákazu, podnětů občanů, podnětů jiných správních orgánů apod.

Ve dnech 30. 8. – 1. 9. 2021 proběhlo simulační cvičení SVS a Vojenské veterinární správy (VVS) na téma postupů orgánů veterinární správy při podezření a potvrzení na nebezpečnou nákazu zvířat se zaměřením na aviární influenzu (HPAI) a africký mor prasat (AMP). Pozvány byly KVS pro kraje Středočeský (KVSS), Vysočina (KVSJ), Olomoucký (KVSM), Liberecký (KVSL) a MěVS Praha (KVSA). V Posádkovém domě armády ve Městě Libavá byla organizována prezentační část cvičení a v hospodářství Vojenských lesů a statků Heroltovice praktická část cvičení.

V roce 2021 bylo provedeno celkem 33 zásahů PSMS Brno a Hradec Králové v ohniscích nebezpečných nálezů spojených s depopulací vnímavých druhů zvířat a ve 27 případech byla provedena depopulace ohniska silami a prostředky záložních týmů pohotovostních středisek pro mimořádné situace SVS pro kraje Jihočeský, Středočeský, Pardubický, Plzeňský, Moravskoslezský, Královéhradecký, Jihomoravský.

Eradikováno bylo 47 ohnisek HPAI u drůbeže (kraje Středočeský, Královéhradecký, Jihočeský, Plzeňský, Ústecký, Pardubický, Moravskoslezský, Vysočina, Jihomoravský a Zlínský), 1 ohnisko LPAI u drůbeže (subtyp H5N1) v kraji Vysočina, 4 ohniska salmonelózy (S. Typhimurium), 2 ohniska VHS v kraji Moravskoslezském a 6 ohnisek KHV.

Stále významnější oblastí dozoru SVS je problematika welfare, neboli životní pohody zvířat. Ochrana zvířat proti týráním se stala za poslední roky důležitým tématem, a to nejen odborníků a nevládních organizací, ale také široké veřejnosti. Na podmínky chovu zvířat, ať už hospodářských nebo zájmových, jsou tak kladeny stále větší nároky a požadavky. Úřední veterinární lékaři SVS každý rok uskuteční tisíce kontrol při nejrůznějších činnostech se zvířaty.

Podobně jako v předchozích letech i v roce 2021 byly základem dozorové činnosti SVS v oblasti welfare zejména plánované kontroly vyplývající z Víceletého plánu kontrol (VPK), který stanoví minimální roční frekvenci kontrol nebo minimální procento kontrolovaných subjektů z celkového počtu.

V chovech hospodářských zvířat byla část kontrol plánována na základě centrálně provedené analýzy rizika, aktualizované pro rok 2021. Další kontroly v chovech hospodářských zvířat byly plánovány také na základě analýzy rizika prováděné příslušnými krajskými veterinárními správami. Jako kritérium míry rizika se zohledňuje např.: počet zvířat na hospodářství, datum poslední kontroly či nedostatky zjištěné při minulých kontrolách v oblasti dobrých životních podmínek zvířat i v dalších oblastech (evidence zvířat, zdraví zvířat apod.).

V roce 2021 bylo v chovech hospodářských zvířat provedeno celkem 1 962 kontrol, při nichž bylo zjištěno 396 závad. To představuje 20,2 % kontrol se závadou – porušení platné legislativy. Nejčastěji se jednalo o nevhodné podmínky chovu, omezování výživy a napájení, nezabezpečení nezbytných pomůcek nebo nedodržení minimálních standardů pro hospodářská zvířata vyplývajících z vyhlášky č. 208/2004 Sb. Z dalších zjišťovaných závad při kontrolách hospodářských zvířat lze zmínit neevidovaná hospodářství, neohlášení změn ve stavu chovaných zvířat a chov neoznačených zvířat, úniky zvířat, nesoučinnost apod.

V chovech zájmových zvířat (kromě chovů druhů vyžadujících zvláštní péči) bylo v roce 2021 provedeno úředními veterinárními lékaři SVS celkem 2 368 kontrol, z toho 746 se zjištěnými závadami. To znamená, že v této oblasti byla u 31,5 % kontrol zjištěna a řešena závada – porušení platné legislativy. Nejčastější porušení se týkala nevhodných podmínek chovu, omezování krmení a napájení, působení nepřiměřených stresových vlivů a nezabezpečení proti úniku. Při těchto kontrolách se dále prokazovalo také porušení veterinárního zákona, což u zájmových zvířat představuje zejména nezajištění povinné vakcinace psů proti vzteklině.

Nejvíce podnětů na podezření na týráním zvířat pochází od jednotlivých občanů z celé ČR. V roce 2021 bylo na základě podnětů provedeno úředními veterinárními lékaři SVS 2 946 kontrol. Většina podnětů se týkala chovů zájmových zvířat (zejména psi a kočky) a zvířat chovaných nebo držných ve zverimech pro další prodej. U hospodářských zvířat to byly zejména podněty na chov koní, skotu, ovcí a koz. U podnětů, kdy bylo zjištěno týráním zvířat nebo jiné porušení zákona, jednotlivé KVS předávaly tyto případy k dořešení úřadům obcí s rozšířenou působností.

SVS předala celkem 532 podnětů obecním úřadům obcí s rozšířenou působností (ORP) k projednání přestupků a správních deliktů vyplývajících z porušení povinností uložených chovatelům, fyzickým

a právníkům osobám na úseku ochrany zvířat. Tyto podněty zahrnují také návrhy na zvláštní opatření, mezi které patří umístění týraného zvířete do náhradní péče (75 podnětů), opatření ke snížení počtu zvířat (13 podnětů), opatření pozastavení činnosti (3 podněty) a nařízení náhradní péče v místě chovu (1 podnět).

Případy, kdy vzniklo podezření ze spáchání trestného činu, byly SVS oznámeny orgánům činným v trestním řízení. V roce 2021 se jednalo celkem o 5 případů (tři případy chovu psů, jeden případ psích zápasů a případ pastevního chovu skotu). KVS šetřily i další podezření na spáchání trestného činu v oblasti ochrany zvířat proti týrání, kdy kromě řešení případů v terénu zpracovávaly pro orgány činné v trestním řízení stanoviska. I v tomto roce nadále pokračovala intenzivní spolupráce SVS s Policií ČR v rámci předávání informací s cílem zefektivnění objasňování případů týrání zvířat, boje proti pytláctví a nelegálnímu usmrcování volně žijících živočichů.

Pokud jde o charakter zjišťovaných nedostatků, na základě výsledků kontrol za delší období a získaných zkušeností lze konstatovat, že se většinou jedná o kombinaci faktorů a nedostatky související s konkrétními podmínkami chovu a profilem chovatele. V některých případech i při dostatečné vědomosti chovatele o povinnostech vyplývajících z chovu daného druhu zvířat, se jedná o nezvládnutí daného chovu, zanedbání péče vlivem nedostatku finančních prostředků, či progresivní zhoršení stavu neřešením problémů již v počátku vzniku. Jindy se jedná o laxnost a nedostatečnou míru odpovědnosti chovatelů, neochotu porozumět principu požadavků právních předpisů apod. V řadě případů se bohužel SVS setkává i s neopodstatněnými podněty typu sousedských sporů, kdy se o samotný chov zvířat ve skutečnosti ani nejedná. Při podávání podnětů SVS je velmi důležité, aby podnět byl co nejkonkrétnější a obsahoval zejména identifikační údaje daného místa chovu (zejména adresu, tedy ulici a číslo popisné nebo GPS, případně i kontakt na chovatele). Bez identifikace chovu není možné kontrolu provést.

Dozor nad dodržováním požadavků welfare v útulcích a záchranných stanicích byl proveden prostřednictvím 159 kontrol, z toho 142 kontrol bylo provedeno v útulcích a 17 kontrol v záchranných stanicích pro handicapovaná zvířata. Celkem byly v útulcích zjištěny závady v 17 případech, v záchranných stanicích nebyly zjištěny závady žádné.

Povinná registrace útulků umožnila sestavit souhrnnou databázi zařízení pečujících o toulavá a opuštěná zvířata v ČR. V současné době je registrováno 310 útulků. Plánovaně se kontroluje třetina útulků, další kontroly vycházely z analýzy rizika a podaných podnětů.

V chovech druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči bylo v roce 2021 provedeno 604 kontrol, z toho bylo ve 43 případech zjištěno porušení platné legislativy. Jednalo se zejména o nepovolené chovy a nevhodné podmínky chovu.

Mimo jiné právě zpřísnění požadavků na chovatele vybraných druhů šelem a lidoopů přinesla v loňském roce schválená rozsáhlá novela zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání (zákon č. 501/2020 Sb.). Většina z novelizovaných ustanovení zákona č. 246/1992 Sb. nabyla účinnosti

dne 1. 2. 2021. V oblasti soukromých chovů vybraných druhů šelem a lidoopů novela zákona např. stanovila: povinnost chovatele absolvovat kurz pro získání odborné způsobilosti k chovu daného druhu, povinnost vést rozšířenou evidenci údajů o zvířeti, zákaz venčení daných druhů mimo místo chovu, zákaz fyzického kontaktu zvířete s osobami odlišnými od chovatele, a od 1. ledna 2022 i zákaz přesunu těchto druhů zvířat do ČR za účelem soukromého chovu. Podmínky pro chov všech druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči dále stanovila nová vyhláška č. 451/2021 Sb., o ochraně druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči. Tato vyhláška ke dni 1. 1. 2022 zrušila vyhlášku č. 411/2008 Sb. Nová vyhláška nezměnila výčet druhů zvířat vyžadující zvláštní péči, ale doplnila obecné požadavky péče o zvířata a podrobněji stanovila podmínky chovu jedovatých hadů a krokodýlů. Pro velikosti chovných prostor hadů a krokodýlů je stanoveno přechodné období s účinností od 1. 1. 2025. V průběhu roku 2021 pokračovala také příprava vyhlášky stanovující konkrétní požadavky pro chov vybraných druhů šelem a lidoopů.

V oblasti ochrany volně žijících zvířat novela zákona obsahuje zákaz drezury všech volně žijících druhů zvířat narozených po 1. 1. 2022 a zákaz přesunu volně žijících zvířat do ČR za tímto účelem.

V oblasti zájmových zvířat novela zákona přinesla definici množírny psů nebo koček, přičemž v roce 2021 bylo podle tohoto nového ustanovení o množírnách zahájeno v šesti případech správní řízení. Novela dále upravila některé povinnosti pro chovatele chovajícího psa nebo kočku za účelem rozmnožování, či chovatele tří a více fen. Chovatelé psů musí například spolu se štěňaty předávat novému chovateli tzv. kopii evidenčního listu vrhu. Dále v této oblasti MZe stanovilo novou vyhláškou č. 384/2021 Sb., o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování s účinností od 1. 11. 2021 požadavky na velikosti chovných prostor při rozmnožování psů a koček, na péči o tato zvířata a na provádění inseminace, a dále i na nejnižší a nejvyšší věk psů a koček při jejich rozmnožování. Pro chovatele, kteří chovali psy a kočky již před účinností této nové vyhlášky, platí do 1. 7. 2022 přechodné období, v rámci něhož, mohou upravit velikosti chovných prostor tak, aby odpovídaly udaným rozměrům.

Novela zákona zakázala prodej psů a koček v obchodech se zvířaty a na všech veřejných prostranstvích (vyjma místa konání veřejného vystoupení). Ve vztahu k útulkům pro toulavá a opuštěná zvířata novela zákona uložila provozovatelům útulků povinnost provozovat internetové stránky útulku a zveřejňovat na nich aktuální seznam všech zvířat v útulku s jejich fotografií, a při předání zvířete novému chovateli předat rovněž písemné informace k péči o dané zvíře.

Nově je za přestupek proti zákonu na ochranu zvířat např. také považováno, pokud chovatel nezajistí, aby jeho zvíře nezranilo/neusmrtilo zvíře jiného chovatele.

V oblasti ochrany hospodářských zvířat novela zákona na ochranu zvířat přinesla např. zákaz vazného ustájení hospodářských zvířat, či kastrace a zkracování ocásků použitím gumiček, a dále ustanovení zakazující od 1. 1. 2027 chov nosnic v obohacených klecích.

V roce 2021 rovněž proběhla novela vyhlášky č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat (vyhláška č. 291/2021 Sb.), kdy se ustanovení vztahující se na ochranu koní

Ochrana zvířat před týráním

současně již vztahují i na zájmově chované koně. Novela vyhlášky stanovuje nově minimální standardy pro ochranu králíků.

V důsledku celosvětové pandemie COVID-19 byla většina akcí týkající se veterinární problematiky v roce 2021 zrušena. Prezenčně ve dnech 29. 9. – 1. 10. 2021 proběhla v Olomouci 23. Konference o laboratorních zvířatech, online formou se uskutečnila dne 7. 10. 2021 28. mezinárodní konference Ochrana zvířat a welfare a dne 24. 11. 2021 konference Aktuální otázky bioklimatologie zvířat 2021.

Vztahy s EU a se třetími zeměmi

Státní veterinární správa se v roce 2021 účastnila řady jednání pracovních skupin Evropské komise a Rady, která již druhým rokem probíhala online formou. Jednání se zaměřovala na oblasti bezpečnosti potravin, zdraví zvířat, vedlejších živočišných produktů, monitoringu cizorodých látek, používání veterinárních léčiv a na další aktuální témata.

Přehled jednání zaměřených na veterinární problematiku a bezpečnost potravin za období 2020-2021

Rok	Jednání Rady	Jednání EK	Jednání mimo orgány EU	Celkem
2020	88	14	22	124
2021	89	21	16	126

V roce 2021 byla SVS kontrolována ze strany Generálního ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin, a to ve třech auditech zaměřených na zhodnocení úrovně úředních kontrol v oblasti bezpečnosti mléka a mléčných výrobků, na zhodnocení kontrolních systémů pro oblast produkce a uvádění hovězího masa na trh a v neposlední řadě také na zhodnocení implementace úředních kontrol pro oblast vedlejších živočišných produktů.

SVS je jako resortní organizace spadající pod Ministerstvo zemědělství zapojena do projektu „Better Training for Safer Food“ (tzv. BTSF), jehož cílem je sjednocení kontrol v oblasti bezpečnosti potravin napříč celou EU a prohloubení znalostí v jednotlivých problematikách. Za rok 2021 se zaměstnanci SVS účastnili například těchto školení: Dovozní kontroly pro potraviny živočišného původu či živá zvířata, Kontaminanty v potravinách, HACCP, Mikrobiologická kritéria a monitoring, Kontrola zoonóz, Prevence, kontrola a eradikace TSE a VŽP, Pohoda zvířat u drůbeže či prasat, Hygiena potravin a její flexibilita a další. Celkem se kurzů účastnilo 18 zaměstnanců z KVS a 22 zaměstnanců ÚVS. V rámci těchto školení je možné absolvovat také jejich elektronické verze tzv. e-learningy, kterých se zúčastnilo celkem 20 zaměstnanců SVS.

Již druhým rokem se také SVS připravuje na Předsednictví v Evropské Radě EU, které nastane ve druhé polovině roku 2022. Množství práce s tím spojené graduje s blížícím se termínem konání. Odbor EU pokračoval v přípravě jak organizační stránky plánovaných jednání v Bruselu, včetně neformálního zasedání pracovní skupiny pro hlavní veterinární úředníky v Praze. Rovněž se významnou měrou podílel i na přípravě tematických odborných okruhů, které se budou na této pracovní skupině projednávat.

Ačkoli je SVS primárně dozorovým orgánem státní správy, podílí se mj. na přípravě národních strategických dokumentů v oblasti antimikrobiální politiky a welfare zvířat, navazujících na unijních programové priority Strategie F2F (Farm to Fork) nebo Společné zemědělské politiky. Děje se tak v úzké spolupráci s Ústavem pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv a příslušnými útvary Ministerstva zemědělství.

Během roku 2021 – kromě standardních jednání – pokračovalo projednávání nových prováděcích

předpisů a v řadě případů i novelizací těch nedávno přijatých, a to k Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625 ze dne 15. března 2017 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech prováděných s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin, k Nařízení Evropského parlamentu a Rady o nálezích zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat („právní rámec pro zdraví zvířat“), k Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/4 ze dne 11. prosince 2018 o výrobě, uvádění na trh a používání medikovaných krmiv a dále k Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/6 ze dne 11. prosince 2018 o veterinárních léčivých přípravcích.

Co se týče příslušné legislativy EU, má SVS ve své gesci k 31. 12. 2021 celkem 394 platných nařízení, 375 platných rozhodnutí a 13 platných směrnic. SVS se rovněž podílí na významném počtu předpisů jako spolugestor. SVS také zajišťovala stálý monitoring veterinární legislativy EU, včetně jejího posouzení a případné transpozice a implementace jednotlivých právních norem EU.

Počty přijatých gescí za poslední 2 roky

Rok	Nařízení	Rozhodnutí	Směrnice
2020	58	99	0
2021	98	53	0

Počty přijatých gescí k předpisům EU ukazují stabilní trend řešení veterinární problematiky pomocí přímo použitelných předpisů – nařízení, oproti dříve používanému právnímu nástroji – směrnicím, které nejsou přímo použitelné a jsou těmito nařízeními nahrazovány. V tomto roce se jednalo zejména o publikaci a přijetí gescí k prováděcím předpisům k nařízení o úředních kontrolách 2017/625, nařízení (EU) 2016/429 o nálezích zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat a nařízení 2019/6 o veterinárních léčivých přípravcích a také aktuální nálezovou situací (AMP), která je nově řešena v nařízeních.

Vývozy z ČR do třetích zemí

Pro vývoz veterinárního zboží do třetích zemí (tzn. do zemí mimo EU) musí být splněny veterinární podmínky, které si stanovuje konkrétní země dovozu. Na základě příslušných veterinárních podmínek pro konkrétní komoditu a konkrétní zemi dovozu je vytvořeno zvláštní veterinární osvědčení, tzv. certifikát, který před vývozem každé zásilky vydává a potvrzuje po provedené veterinární kontrole úřední veterinární lékař SVS.

V roce 2021 bylo průměrně každý měsíc SVS vydáno a potvrzeno 1 117 veterinárních osvědčení (VO) pro vývoz zásilek veterinárního zboží do třetích zemí.

Počet zásilek veterinárního zboží odeslaných v roce 2021 do třetích zemí			
Kraj	Zvířata	Produkty	Celkem
Jihočeský	276	1 988	2 264
Jihomoravský	371	1 609	1 980
Karlovarský	4	110	114
Královéhradecký	210	259	469
Liberecký	14	537	551
Moravskoslezský	279	153	432
Olomoucký	85	446	531
Pardubický	986	343	1 329
Plzeňský	124	788	912
Praha	141	18	159
Středočeský	1 784	2 022	3 806
Ústecký	87	8	95
Vysočina	361	127	488
Zlínský	24	257	281
Celkem	4 746	8 665	13 411

V roce 2021 došlo k výraznému navýšení počtu odcertifikovaných zásilek živých zvířat, což souviselo zejména s povinností vydávat od 1. 1. 2021 vývozní osvědčení na živá zvířata a zárodečné produkty vyvážené do Velké Británie.

Pro srovnání bylo v roce 2020 vyvezeno do třetích zemí celkem 11 069 zásilek, v roce 2021 to bylo 13 411, což je **navýšení o 2 342 zásilek (t.j. o více než 21 %)**. Pokud jde o různé kategorie živých zvířat a zárodečných produktů, bylo v roce 2021 vyvezeno o 2 244 zásilek více než v roce 2020, u živočišných produktů došlo jenom k mírnému navýšení, kdy počet zásilek vzrostl o 98 oproti minulému roku.

V roce 2021 došlo k poklesu vývozu skotu. Zatímco v roce 2020 bylo vyvezeno 49 676 ks skotu, v roce 2021 to bylo 39 705 ks. V roce 2021 došlo naopak k navýšení vývozu jednodenních kuřat a násadových vajec navzdory nepříznivé nálezové situaci čítající 47 ohnisek HPAI v chovech drůbeže. Zatímco v roce 2020 bylo vyvezeno 8,8 mil. jednodenních kuřat a téměř 110 mil. násadových vajec, v roce 2021 to bylo 24 mil. jednodenních kuřat (nejvíce na Ukrajinu 22 mil.) a 159 mil. násadových vajec (nejvíce do Ruské federace 128 mil.). Jak už bylo zmíněno výše, od 1. 1. 2021 začaly být certifikovány i vývozy zvířat a zárodečných produktů do Velké Británie. Jednalo se zejména o zásilky akvarijních ryb, ptáků jiných než drůbeže, plazů, psů a koček.

Vztahy s EU a se třetími zeměmi

Celkové vývozy živočišných produktů vzrostly ze 116 332 tun v roce 2020 na téměř 156 853 tun v roce 2021. K výraznému nárůstu došlo zejména u krmiv pro zvířata v zájmovém chovu, kdy v roce 2020 bylo vyvezeno 52 816 tun a v roce 2021 to bylo už 88 278 tun.

Pokud s tím země dovozu souhlasí, může být veterinární zboží vyvezeno na základě tzv. obchodního osvědčení, které není oficiálně dojednané mezi příslušnými úřady země dovozu a země vývozu. Řada zemí však vyžaduje, aby zásilku doprovázelo VO bilaterálně schválené na úrovni kompetentních autorit. Taková VO jsou oficiálně dojednaná mezi SVS a příslušnou autoritou země dovozu. Nesou hlavičku SVS a státní znak, jejich vzory jsou zveřejněny na internetových stránkách SVS a jsou k dispozici všem zájemcům o vývoz.

V roce 2021 bylo SVS nově vyjednáno nebo aktualizováno 25 VO pro vývoz do třetích zemí.

Veterinární osvědčení nově vyjednaná nebo aktualizovaná v roce 2021	
Třetí země dovozu	Komodita
Austrálie	Krmivo pro akvarijní rybičky
Ázerbájdžán	Plemenný a užitkový skot
Bosna a Hercegovina	Krmiva neživočišného původu
Brazílie	Okrasní ptáci
Brazílie	Okrasní ptáci
	Antilopy
Čína	Krmné směsi
EEU – Kazachstán	Ovce a kozy
	Sperma ovcí a koz
Guatemala	Jednodenní kuřata
	Násadová vejce
Gruzie	Konzervovaná krmiva
	Suchá krmiva
	Žvýkáci pamlsky
Chile	Surikaty
Izrael	Mléčné výrobky
	Lamy a alpaky
	Opice
Japonsko	Mléko a mléčné výrobky
Jižní Korea	Šelmy
	Hlodavci
Kolumbie	Krmiva pro zvířata v zájmovém chovu

Veterinární osvědčení nově vyjednaná nebo aktualizovaná v roce 2021	
Třetí země dovozu	Komodita
Libanon	Plemenný a užitkový skot
Maroko	Krmiva pro zvířata v zájmovém chovu
Severní Makedonie	Produkty rybolovu
Ukrajina	Plemenná a užitková prasata

Některá VO jsou vyjednáвана jménem členských států EU přímo Evropskou komisí. V takovém případě jsou členské státy žádány o připomínky k projednávaným osvědčením. Na návrh ČR bylo zahájeno s Moldavskem jednání o osvědčení pro vývoz jednodenních kuřat.

Při vývozu do Ruské federace, Běloruska, Kazachstánu a Arménie doprovází zásilky VO tištěná na ceninovém papíře s ochrannými prvky (VOCP). Jejich vydávání podléhá zvláštnímu režimu – jejich tisk, distribuce i evidence je zajišťována centrálně SVS. Ke konci roku 2021 měla SVS k dispozici VOCP pro cca 34 různých komodit. Nově bylo připraveno VOCP pro vývoz ovcí a koz a spermatu ovcí a koz do Kazachstánu.

Vztahy s EU a se třetími zeměmi

Na základě žádostí vývozců vedla SVS v roce 2021 jednání s příslušnými autoritami třetích zemí ohledně veterinárních podmínek a možností vývozu pro další komodity, u nichž se zatím nepodařilo veterinární osvědčení finalizovat (vývoz šelem do Brazílie, revize osvědčení pro vývoz krmiv do Číny, vývoz násadových vajec a jednodenních kuřat do Panamy, vývoz jatečného skotu do Srbska, vývoz spermatu býků do Uzbekistánu).

Vývoz veterinárních komodit je v některých případech podmíněn také registrací konkrétního podniku u příslušné autority země dovozu. Prostřednictvím SVS bylo zaregistrováno 11 mlékáren k vývozu do Saúdské Arábie, 11 zařízení (jatky, porcovny, výroby, sklady) pro vývoz vepřového masa a výrobků z vepřového masa do Japonska, 2 chovná zařízení pro vývoz hlodavců do Japonska.

V roce 2021 byly vyplněny následující dotazníky, které jsou ve většině případů nezbytným krokem před absolvováním auditu příslušné třetí země či registrací výrobních podniků.

Vyplněné dotazníky v roce 2021	
Třetí země dovozu	Předmět
Filipíny	Vepřové a hovězí maso
Japonsko	AMP (obnovení vývozu vepřového masa)
Jižní Korea	AMP – regionalizace
	HPAI – regionalizace
Ruská federace	Ptačí chřipka
Saúdská Arábie	Mléčné výrobky
Tchajwan	HPAI
Vietnam	Hovězí maso
	Hovězí maso – doplňující
	Drůbeží maso – 2. doplňující
	Drůbeží maso – 3. doplňující

Dovozy do ČR ze třetích zemí

SVS na základě žádosti dovozců zvířat a živočišných produktů, pro jejichž dovoz nebyly podmínky harmonizovány legislativou EU, stanovila za rok 2021 veterinární podmínky pro celkem 720 dovozů ze třetích zemí do ČR. Ve 217 případech se jednalo o veterinární podmínky pro dovoz zvířat, zbývající část, tedy 503 případů, tvořily veterinární podmínky pro dovoz živočišných produktů.

Přehled stanovených veterinárních podmínek pro dovoz za rok 2021

Živočišné produkty	
Výzkumné a diagnostické vzorky	478
Sperma	10
Ostatní	15
Živočišné produkty celkem	503
Zvířata	
Plazi, obojživelníci, bezobratlí	85
Štěňata a koťata	13
Hlodavci, hmyzožravci, vačnatci, letouni aj. malí savci	15
Laboratorní zvířata	17
ZOO ptáci	25
Bezobratlí pro výzkumné účely	43
Poštovní holubi	0
Šelmy	19
Primáti	0
Zvířata celkem	217
Celkem stanovených veterinárních podmínek	720

V případě živočišných produktů se převážná většina stanovených podmínek vztahovala k dovozu výzkumných a diagnostických vzorků, které zahrnují především vzorky produktů živočišného původu určené k diagnostickým účelům v laboratořích schválených pro tyto účely, a také studijní materiál k výzkumným účelům, jež dovážejí zejména české vysoké školy či jiná pracoviště.

Pokud jde o zvířata, většinu stanovených podmínek tvořily veterinární podmínky pro dovoz plazů, obojživelníků a bezobratlých živočichů.

Navzdory pokračujícím globálním omezením v souvislosti s onemocněním COVID-19 se **počet stanovených veterinárních podmínek pro dovoz v roce 2021 oproti roku 2020 významně zvýšil, a to celkem o 313 stanovených podmínek.** Na skokovém vzestupu má největší podíl Brexit, neboť dne 1. 1. 2021 se z hlediska dovozu veterinárních komodit do EU stala Velká Británie (zahrnující Anglii, Wales a Skotsko) třetí zemí. Zvířata, živočišné produkty a ostatní veterinární zboží vstupující do EU z Velké Británie musí od tohoto data splňovat veškeré veterinární podmínky uplatňované na dovoz daných komodit ze třetích zemí do EU, resp. jednotlivých členských států. (To však neplatí pro Severní Irsko, kde se i nadále uplatňují sanitární a fytosanitární předpisy EU, tudíž pohyb zboží mezi Severním

Vztahy s EU a se třetími zeměmi

Irskem a EU probíhá za dosavadních, tj. intraunijních podmínek.) Veškeré zásilky neharmonizovaných komodit z Velké Británie do České republiky tak musí doprovázet stanovené podmínky dovozu.

Stanovené veterinární podmínky pro dovoz v roce 2021 – celkový počet s ohledem na Brexit

	Velká Británie	Ostatní třetí země	Celkem
Produkty	253	250	503
Zvířata	27	190	217
Celkem	280	440	720

Neharmonizovaná zvířata a živočišné produkty jsou do ČR dováženy prakticky z celého světa. Stanovení veterinárních podmínek pro dovoz obnáší důkladnou analýzu nálezové situace v zemi původu a zvážení všech rizik, aby dovozem nedošlo k zavlečení nálezů zvířat či nemocí přenosných ze zvířat na lidi nebo k importu zdravotně závadných krmiv a živočišných produktů.

V roce 2021 SVS nově vytvořila v česko-anglické verzi 16 veterinárních osvědčení pro neharmonizované komodity (o 10 více než v předchozím roce). Převážně se jednalo o kompletní přepracování stávajících osvědčení tak, aby byla v souladu s požadavky nového nařízení (EU) 2016/429 (právní rámec pro zdraví zvířat).

Veterinární osvědčení pro dovoz komodit, pro něž byly podmínky harmonizovány na úrovni celé EU, vycházejí v Úředním věstníku Evropské unie jako součást právních předpisů. V návaznosti na zavedenou praxi byly poté, co byly v Úředním věstníku publikovány prováděcí akty k nařízení (EU) 2016/429, jimiž byla stanovena nová veterinární osvědčení pro dovoz zvířat, zárodečných produktů, produktů živočišného původu a směsných produktů, vybrány nejčastěji dovážené komodity a na webové stránky SVS bylo připraveno pro české dovozce 62 harmonizovaných dovozních osvědčení v česko-anglické verzi s formulářovými poli. Vzhledem k pokračujícím změnám obsahu těchto certifikátů prostřednictvím dalších právních aktů jsou však od podzimu 2021 na webu k dispozici pouze odkazy na příslušnou legislativu, v níž lze daná osvědčení najít.

Na webových stránkách SVS jsou dostupné i další informace týkající se dovozu veterinárního zboží (seznamy třetích zemí, seznamy míst vstupu do EU, ochranná opatření aj.). V sekci „Obchodování“ došlo v roce 2021 k rozsáhlé aktualizaci, a to zejména v návaznosti na publikované prováděcí právní akty k nařízení (EU) 2016/429.

ÚVS SVS také provádí kontroly činnosti úředních veterinárních lékařů Pohraniční veterinární stanice Praha-Ruzyně (PVS Praha-Ruzyně), která je jediným stanovištěm veterinární hraniční kontroly České republiky, a kterou ÚVS SVS i metodicky řídí. Činnost PVS Praha-Ruzyně byla v roce 2021 ze strany SVS ověřena dvěma kontrolami, během nichž nebylo zjištěno žádné závažné pochybení při provádění vstupních veterinárních kontrol.

V roce 2021 bylo na PVS Praha-Ruzyně podrobena kontrole celkem 779 zásilek. Více než dvě třetiny, konkrétně 478 zásilek, tvořily zásilky zvířat, z nichž 2 byly odmítnuty. Produkty živočišného původu se na celkovém objemu podílely 301 zásilkami, přičemž 65 bylo odmítnuto. Celkem tak bylo v roce 2021 zamítnuto na PVS Praha-Ruzyně 67 zásilek.

Oproti roku 2020 došlo v roce 2021 k navýšení celkového počtu zásilek o 79 zásilek, čímž se PVS Praha-Ruzyně dostala přibližně na úroveň „předcovidových“ let 2017 a 2018. Pokles byl však v roce 2021 jednoznačně zaznamenán v oblasti obchodu se zvířaty (o 38 dovezených zásilek zvířat méně než v roce 2020). Naopak k nárůstu počtu odbavených zásilek došlo u produktů (o 117 zásilek více).

Přehled veterinárně odbavených zásilek na PVS Praha-Ruzyně za rok 2021

	Celkový počet došlých zásilek	Zamítnuté	Laboratorně vyšetřeno	Tranzit
Produkty	301	65	4	0
Zvířata	478	2	20	0
Celkem	779	67	24	0

Nejčastěji dováženými zvířaty vstupujícími do EU přes Prahu jsou dlouhodobě akvarijní rybičky. Z produktů živočišného původu pro lidskou spotřebu se v loňském roce dovezly zejména produkty rybolovu (chlazené ryby) a doplňky stravy, z vedlejších živočišných produktů pak sperma skotu.

V souladu s plánem monitorování na rok 2021/2022, který stanovuje parametry, podle nichž mají být v rámci běžného monitoringu provedeny analýzy úředních vzorků z dovážených zásilek, odebrala PVS Praha-Ruzyně v roce 2021 vzorky ze 4 zásilek produktů. Všechny testované zásilky vyhověly stanoveným parametrům. Oproti roku 2020 došlo k navýšení o 3 testované zásilky.

Přehled laboratorně vyšetřených zásilek produktů na PVS Praha-Ruzyně v roce 2021

Popis zásilky	KN kód	Země původu	Měsíc odběru	Typ vyšetření	Výsledek
Hovězí maso	0201	USA	červen	A2, A5, A6	vyhovující
Med	0409	Uganda	srpen	A6, B1	vyhovující
Živí korýši chlazení pro lidskou spotřebu	0306	Turecko	září	B3c	vyhovující
Filety z tuňáka chlazené	0304	Maledivy	říjen	B3c	vyhovující

PVS Praha-Ruzyně je v rámci České republiky také jediným schváleným místem vstupu pro ptáky v zájmovém chovu. Za rok 2021 provedla PVS Praha-Ruzyně kontrolu 6 zásilek ptáků v zájmovém chovu v rámci neobchodního přesunu ze třetích zemí.

Odbor interního auditu a kontroly ÚVS SVS (dále také jako odbor IAK) je organizačně členěn do dvou oddělení, oddělení interního auditu a oddělení kontroly. Svoji činnost vykonává na základě ročních programů či plánů činnosti schválených ústředním ředitelem SVS.

Oddělení interního auditu provádí

a) Interní audity v oblasti systému úředních kontrol v souladu s čl. 6 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2017/625 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat (nařízení o úředních kontrolách).

Cílem a účelem interních auditů systému úředních kontrol je ověřovat, zda jsou úřední kontroly prováděny v souladu s příslušnými platnými právními předpisy EU, ČR i vnitřními normativními dokumenty a vnitřními pokyny Státní veterinární správy, ověřovat, zda jsou úřední kontroly prováděny účinně, zda jsou prováděny v souladu s jednotným integrovaným víceletým vnitrostátním plánem kontrol a zda je nastavený systém úředních kontrol vhodný k dosažení cílů příslušných právních předpisů. Interní audity systému úředních kontrol sledují efektivnost, vhodnost, funkčnost a jednotnost nastaveného systému úředních kontrol prováděných KVS SVS, MěVS v Praze SVS a ÚSKVBL.

b) Interní audity v oblasti finanční v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a s prováděcí vyhláškou č. 416/2001 k tomuto zákonu.

Cílem a účelem interních finančních auditů je ověřovat účinnost vnitřního kontrolního systému SVS z hlediska nastavení a přiměřenosti řídicích a kontrolních mechanismů v souladu s uvedenými právními předpisy a vnitřními dokumenty SVS. Interní finanční audity přezkoumávají a vyhodnocují operace a vnitřní kontrolní systém SVS a vyhodnocují, zda jsou v prostředí SVS dodržovány příslušné právní předpisy a vnitřní dokumenty SVS, zda rizika vztahující se k činnosti SVS jsou včas rozpoznávána a zda jsou přijímána odpovídající opatření k jejich vyloučení nebo zmírnění, zda zavedený vnitřní kontrolní systém je dostatečně účinný, reaguje včas na změny ekonomických, právních, provozních a jiných podmínek.

c) Interní audity v oblasti systému managementu kvality podle normy ČSN EN ISO 9001 „Systémy managementu kvality – Požadavky“.

Cílem a účelem interních auditů systému managementu kvality je ověřovat shodu v uplatňovaném systému managementu kvality na ÚVS SVS, KVS SVS a MěVS v Praze SVS s požadavky citované normy a ověřovat shodu mezi dokumentací systému a prováděnou činností.

d) Oddělení interního auditu dále koordinuje činnosti uvnitř SVS související s vedením, udržováním, monitorováním, hodnocením a neustálým zlepšováním procesů systému managementu kvality v souladu s požadavky normy ISO 9001, monitoruje dosahování strategických cílů na úseku managementu

kvality při výkonu státní správy v oblasti veterinární péče na území ČR vymezených v Politice kvality SVS, **sleduje uplatňování Politiky kvality SVS.**

e) Pečuje o řízenou dokumentaci SVS.

Oddělení kontroly provádí

a) Komplexní interní kontroly v rámci SVS a kontroly SVÚ, při kterých se řídí platnými právními předpisy. Kontroly jsou zaměřeny jednak do oblasti ekonomické – finanční, jednak do oblasti odborné – veterinární. Kontroly v oblasti ekonomické – finanční jsou zaměřeny na ověření postupů hospodárnosti při nakládání s prostředky státního rozpočtu, na formální náležitosti příslušných dokladů, na vyplácení cestovních náhrad, na věcnou správnost v oblasti evidence majetku, personálních a platových náležitostí. Kontroly v oblasti odborné veterinární činnosti jsou zaměřeny na výkon a organizaci dozorové činnosti, úroveň a vedení příslušné dokumentace.

b) Monitoring provádění **externích kontrol** a výsledků externích kontrol SVS, důležitou a nepominutelnou součástí je rovněž kontrola účinnosti nápravných opatření k nedostatkům zjištěným při externích kontrolách SVS.

c) Kontroly plnění nápravných opatření, které mají za cíl odstranit nedostatky zjištěné při vnitřní kontrolní činnosti.

d) Vyřizuje a řeší podněty a stížnosti občanů.

Vyhodnocení činnosti odboru IAK za rok 2021

1. Interní audity systému úředních kontrol

Na základě nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2017/625 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat uskutečnil odbor interního auditu a kontroly v roce 2021 celkem 15 auditů na 8 KVS.

2. Interní finanční audity

Na základě zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, uskutečnil odbor IAK v roce 2021 celkem 11 interních finančních auditů.

3. Systém managementu kvality, interní audity systému managementu kvality a analýza plnění Politiky kvality SVS

Na základě normy ČSN EN ISO 9001 „Systémy managementu kvality – Požadavky“ uskutečnil odbor

IAK v roce 2021 celkem 9 interních auditů systému managementu kvality SVS s cílem potvrdit shodu s požadavky uvedené normy. Audity byly provedeny jak na ÚVS SVS, tak na KVS.

Analýza plnění Politiky kvality SVS

SVS v roce 2021 prokázala funkčnost a účinnost uplatňovaného systému managementu kvality při 2. dohledovém externím auditu SVS a potvrdila trvalou schopnost organizace plnit požadavky systémové normy ČSN EN ISO 9001 v souladu se svojí politikou a svými cíli.

4. Kontrolní činnost

Kontrolní činnost odboru IAK v roce 2021 zahrnovala celkem 13 interních kontrol. Kromě plánovaných kontrol nebyly prováděny v roce 2021 žádné mimořádné kontroly.

5. Stížnosti

V roce 2021 řešil odbor IAK ÚVS SVS **celkem 37 stížností**. V 70 % případů se jednalo o stížnosti nedůvodné, v 11 % se jednalo o vadné podání, v jednom případě o částečně důvodnou stížnost (5 %) a šest stížností bylo postoupeno (16 %). Nejvíce stížností bylo v rámci SVS prošetřováno v Ústeckém kraji (14 %), Středočeském kraji (14 %) a Jihočeském kraji (11 %). Většina řešených stížností věcně souvisí s ochranou pohody zvířat při jejich chovu a prověření vykonaných kontrol. Oproti roku 2020 **se jedná o 9% navýšení počtu řešených stížností**.

6. Externí audity

V roce 2021 byla SVS podrobena jednomu externímu auditu, který se přímo týkal činností a kompetencí odboru IAK ÚVS SVS.

V listopadu roku 2021 proběhl 2. dohledový audit společnosti Bureau Veritas Czech Republic spol. s r.o., zaměřený na systém managementu kvality uplatňovaný v prostředí SVS, zejména na shodu systému managementu kvality s kritérii aktuální normy ČSN EN ISO 9001:2016. Závěry auditu potvrdily shodu systému managementu kvality s požadavky normy ČSN EN ISO 9001:2016, Státní veterinární správě byla potvrzena platnost certifikátu ISO 9001:2015.

7. Mezinárodní činnost – pracovní skupina EK pro národní systémy auditů

Ke shora uvedenému výčtu činností odbor IAK v kalendářním roce 2021 aktivně pokračoval v mezinárodní spolupráci na úrovni EU účastí na jednáních pracovní skupiny EK pro národní systémy auditů.

Poskytování informací podle zákona

Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím v platném znění z roku 2020

KVS SVS pro kraj	Počet žádostí	Počet odmítnutí	Počet odvolání	Opis rozsudků	Výčet licencí	Počet stížností	Další informace
	§ 18/1 a)		§ 18/1 b)	§ 18/1 c)	§ 18/1 d)	§ 18/1 e)	§ 18/1 f)
Jihočeský	7	0	0	0	0	0	0
Jihomoravský	4	1	0	0	0	0	0
Karlovarský	5	0	0	0	0	0	0
Královéhradecký	4	0	0	0	0	0	0
Liberecký	3	0	0	0	0	0	0
Moravskoslezský	1	0	0	0	0	0	0
Olomoucký	7	0	1	0	0	0	0
Pardubický	4	0	0	0	0	0	0
Plzeňský	3	0	0	0	0	0	0
Praha	5	0	0	0	0	0	0
Středočeský	2	3	1	0	0	0	0
Ústecký	2	0	0	0	0	0	0
Vysočina	5	0	0	0	0	0	0
Zlínský	6	0	0	0	0	0	0
ÚVS SVS	26	1	1	0	0	0	0
Celkem	84	5	3	0	0	0	0

Stručné hodnocení příjmů

V roce 2021 činil celkový objem v plnění daňových a nedaňových příjmů Státní veterinární správy mimo prostředků obdrženy z Evropské unie částku 145 mil Kč. Oproti minulému období se jedná o mírný pokles o 3,5 %.

V oblasti daňových příjmů (tvoří jej výběr správních poplatků) došlo k mírnému nárůstu o 12 % oproti předchozímu období, což lze přisuzovat možnému oživení ekonomické produktivity v oblasti živočišné produkce a vyššímu počtu vydávaných veterinárních osvědčení. Výběr správních poplatků na příjmový účet činil v roce 2021 částku 2,8 mil Kč. Objem správních poplatků vybraných prostřednictvím kolokových známek byl ve výši 5,2 mil Kč.

V detailnějším členění u nedaňových příjmů došlo oproti minulému období k mírnému poklesu o 0,4 % v příjmech za veterinární prohlídky masa a jatečných zvířat (snížení o cca 0,5 mil Kč), které může souviset také s vývojem kurzu a posilující korunou vůči euru v průběhu celého roku 2021, celkový objem za prohlídky byl ve výši 114,6 mil Kč.

U pokut vybraných na příjmový účet došlo oproti roku 2020 k poklesu o 30 % (snížení o 5,2 mil Kč) na částku 12,1 mil Kč.

SVS dále obdržela v rámci kofinancování veterinárních programů z rozpočtu Evropské unie na příjmový účet částku 64,9 mil Kč. Jednalo se o proplacení nákladů vynaložených na realizaci veterinárních opatření v rámci monitoringu a zdolávání nákaz v minulých letech.

Stručný komentář k uděleným a vybraným pokutám

Oproti roku 2020 došlo u pokut předaných na celní úřady v rámci dělené správy k poklesu o 6,3 mil Kč na 9,3 mil Kč.

Celkový objem pokut (jedná se o pokuty v daném roce vybrané na příjmový účet SVS a předané na celní úřady v rámci dělené správy) dosáhl částky 21,4 mil Kč. Jedná se o pokles ve výši 11,5 mil Kč oproti roku 2020.

Pokuty za přestupky řešené příkazem na místě (blokové pokuty) byly uděleny ve výši 521 300 Kč (příjemcem těchto pokut jsou celní úřady)

Stručné hodnocení výdajů

Dle souhrnných ukazatelů tvořil celkový objem v čerpání výdajů částku 1 167,6 mil Kč. Z toho výdaje na platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci 655,8 mil Kč, povinné pojistné placené zaměstnavatelem 221,1 mil Kč, přiděl do fondu kulturních a sociálních potřeb 13,2 mil Kč a účelové a ostatní

běžné výdaje 237,2 mil Kč. V souvislosti s realizací investičních akcí byly kapitálové výdaje v roce 2021 čerpány ve výši 40,3 mil Kč.

Na základně vydaných mimořádných veterinárních opatření souvisejících s monitoringem AMP u černé zvěře bylo v zavedené oblasti s intenzivním odlovem za období 1. 1. – 31. 12. 2021 vyplaceno zvýšené nálezné a zástřelné v celkové výši 12 790 000 Kč, z toho 12 382 000 Kč na zástřelném a 408 000 Kč na nálezném.

Personální údaje

Skutečný průměrný přepočtený počet zaměstnanců na SVS za rok 2021 činil 1 261,27 zaměstnanců, z toho 39,76 zaměstnanců na pracovních místech a 1 221,51 zaměstnanců na služebních místech.

Průměrný měsíční plat na SVS za rok 2021 z výdajů na platy na pracovní a služební místa činil 43 226 Kč.

**Státní
veterinární
správa**

[WWW.SVSCR.CZ](http://www.svscr.cz)